

N:o 8.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 27 februari 1892.
 — — — — — Andra Kammaren den 27 — —

*Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af väckt motion
 om ändring i gällande lagbestämmelser rörande stämning.*

(Lagutskottets utlåtande n:o 8.)

Till Konungen.

Hos Riksdagen har framställning gjorts om sådan ändring af gällande lagbestämmelser rörande stämning, att, der i en skrift begäres stämning i en och samma sak å flera, vare sig svarande eller vittnen, de alla må genom en stämning inkallas. Denna framställning har närmast föranledts af den granskning, som lagutskottet vid 1891 års riksdag anställde af justitieombudsmannens diarium. Dervid inhemtades nemligen, att kanslibiträdet hos en af rikets domhafvande, hos hvilken i en ingifven skrift begärts stämning å dels viss person att i det uti skriften omförmälda målet afgifva svaromål, dels ock å uppgifven annan person för att i målet vittna, låtit å skriften teckna två resolutioner med stämning, i den ena resolutionen å svaranden och i den andra å den till vittne åberopade personen, samt därför uppburit lösen med två kronor och stämpelafgift med likaledes två kronor; att öfver berörda förfarande anmälts klagomål hos justitieombudsmannen, samt att, efter

det domhafvanden med infortrad förklaring inkommit och påminnelser af klaganden afgifvits, justitieombudsmannen funnit klagomålen icke till någon åtgärd föranleda.

Af handlingarna i detta ärende, hvilka jemväl hållits lagutskottet till handa, hade vidare inhemtats, att domhafvanden i sin förklaring anförde, hurusom han alltid brukade i dylika fall utfärda två stämmings-resolutioner, hvaraf dock endast den ena, å svaranden, tecknades å ansökningshandlingen och den andra, å vittne, utfärdades särskildt, samt att domhafvanden för lagligheten af ett sådant tillvägagående åberopat stadgandena i 11 kap. 3 § och 17 kap. 3 § rättegångsbalken.

I den gjorda framställningen har nu erinrats, att det icke gerna kunde vara med lagens rätta förstånd och mening öfverensstämmande, att i de fall, der i *en* handling begärdes stämning till samma ting å flera personer att inställa sig såsom svarande eller vittnen vid behandlingen af *samma* mål, särskild stämning utfärdades å svarandepart och särskild å vittnen. Ett dylikt förfaringssätt torde också icke användas af alla domare i landet, icke ens af flertalet utaf dem. Och om också detsamma skulle kunna med lagens nuvarande stadganden i dessa hänseenden försvaras, förefölle det dock vara af den opraktiska och för den rättsökande allmänheten oskäligt och onödigt betungande art, att det borde vara lagstiftarens pligt att vidtaga sådana åtgärder, att ett upprepande deraf ej vidare finge ega rum.

De lagrum, hvilka af förevarande framställning närmast beröras, äro 11 kap. 3 § och 17 kap. 3 § rättegångsbalken. Dessa lagrum ega för närvarande följande lydelse, det förra: »Begär någon stämning å flera i en och samma sak; då må de alle genom en stämning inkallas, och låte han den stämning hvardera i rätten tid kungöras», samt det senare, i hithörande delar: »Vill någon sin talan med vittne fästa; tage det sjelf med sig eller låte det lagligen till rätten stämma. Beropar sig någon å flera vittnen i samma sak; de må genom en stämning inkallas, om det beqvämliga ske kan.»

Med dessa allmänna lagens bestämmelser må jemföras det i gällande expeditionstaxas lösentariff — se 3 § i förordningen den 7 december 1883 angående expeditionslösen — vid rubriken »*stämning, annan*» begagnade uttryck: »ehvad den afser en eller flera personer».

Såvidt Riksdagen har sig bekant, förekommer det sällan att, der gemensam stämning å part och vittne i samma sak begäres, sådant förvägras sökanden, och det anmärkta fallet torde sålunda med fog kunna anses såsom ett undantagsfall. Den hos justitieombudsmannen gjorda anmälan var, såsom erinrats, föranledd af åtgärden att å samma handling teckna två särskilda resolutioner, afseende den ena instämning af svarandepart och den andra stämning å vittne, samt härför uppbära dubbel lösen. Detta förfaringssätt förklarade sig ordinarie domhufvanden ogilla, men uttryckte på samma gång såsom sin i gällande lag grundade åsigt, att i föreliggande fall två särskilda *stämmingar* bort utfärdas, och det är berörda uttalande som får anses hafva föranlett ifrågavarande framställning. Enligt Riksdagens uppfattning behöfver visserligen den omständighet, att i allmänna lagen partsstämming afhandlas på ett ställe och vittnesstämming på ett annat, icke tolkas så, att ej gemensam stämning å parter och vittnen i samma mål må kunna uttagas, men då det onekligen är af vigt, att denna uppfattning erhåller karakteren af allmångiltighet och ett upprepande af ett enligt Riksdagens förmenande olämpligt förfarande förebygges, har Riksdagen ansett den föreliggande framställningen icke böra lemnas obeaktad. Då syftemålet med framställningen bäst torde vinnas medelst en lagförklaring, har Riksdagen för sin del antagit följande

Förklaring

af allmänna lagens stadganden om stämning.

Häri genom förklaras, att bestämmelserna i 11 kap. 3 § rättegångsbalken, att, om någon begär stämning å flera i en och samma sak, de alle må genom en stämning inkallas, och i 17 kap. 3 § samma balk, att, der någon beropar sig å flera vittnen i samma sak, de må genom en stämning inkallas, om det beqvämligen ske kan, icke äro så att förstå, som skulle, till följd af samma bestämmelser, den, som begär stämning å motpart och vittne i samma sak, vara oberättigad att få dem genom en stämning inkallade.

Stockholm den 27 februari 1892.

Med undersåtlig vördnad.